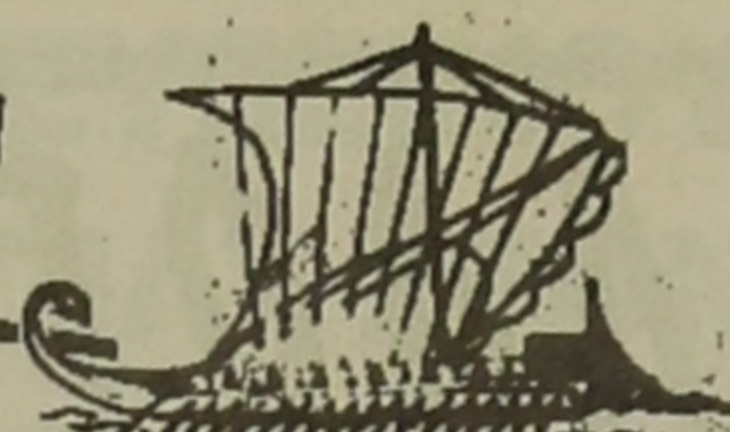

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 18ο
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 160

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΧΟΡΤΟΘΕΡΤΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ 2006
(ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ)

Προσκύνημα χιλιάδων πιστών στη Σουμελά

Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος:

"Η Παναγία μας ενώνει, είμαστε όλοι αδέρφια..."

✓ Θεμελιώθηκε το "Μελισσανίδειο Μέλαθρο"

Χιλιάδες προσκυνητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό παρακολούθησαν την πανηγυρική δοξολογία του Δεκαπενταύγουστου, που τελέστηκε το πρωί της Τρίτης στην Ιερά Μονή Παναγίας Σουμελά. Το πολυαρχιερατικό συλλείτουργο τελέστηκε προεξάρχοντας του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστοδού-

λου και συνιερουργούντων των Σεβ. Μητροπολιτών, Βεροίας, Ναούσης & Καμπανίας κ. Παντελεήμονος, Σιδηροκάστρου κ. Μακαρίου, Σερρών & Νιγρίτης κ. Θεολόγου και Ζιχνών & Νευροκοπίου κ. Ιεροθέου.

Την κυβέρνηση εκπροσώπησε ο Υπουργός Απασχόλησης Σάββας Τσιτουρίδης, τον Πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ Γιώργο Παπανδρέου ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του κόμματος Χά-

συνέχεια στην 3η σελ.

Πάνω από 100 Σωματεία και πλήθος νεολαίας στο 8ο Συναπάντημα της Παναγίας Σουμελά

Ολοκληρώνεται με μεγάλη επιτυχία και συμμετοχή νεολαίων το 8ο Συναπάντημα της Νεολαίας των Ποντιακών Σωματείων στην Παναγία Σουμελά στην Καστανιά στα υψώματα του Βερμίου.

Ανάμεσα στις πρώτες αποστολές ήταν οι νέοι ποντιακής καταγωγής από την Αυστραλία και τον Καναδά. Τα Σωματεία που συμμετέχουν ξεπερνούν τα εκατό και οι νέοι που φιλοξενοούνται από το Σωματείο και Ίδρυμα "Παναγία Σουμελά" ξεπέρασαν κάθε προηγούμενη διοργάνωση ενώ η προσέλευση συνεχίζεται μέχρι και σήμερα.

Το πρόγραμμα που έχει ετοιμάσει η "Παναγία Σουμελά" είναι πλούσιο. Χθες οι νέοι παρακολούθησαν την ταινία "μηχανοκίνητη μαριονέτα" των 4ου Εσπερινού ΤΕΕ Εύοσμου και 3ου ΤΕΕ Σταυρούπολης η οποία συνδέει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα των σχολείων με την ποντιακή λαϊκή παράδοση.

Τμήμα των νέων βρίσκεται ήδη στο Τουριστικό πάρκο του Βελβενδού αφού έχει ήδη επισκεφθεί τη Λίμνη του Πολυφύτου και έχει ξεναγηθεί στο Βελβενδό Κοζάνης και στο Λαογραφικό Μουσείο του Δήμου.

Παράλληλα άλλο ένα τμήμα των νέων επισκέφθηκε τη Θεσ/νίκη για να ξεναγηθεί και να δει την Έκθεση "Αγ. Όρος-Κεϊμήλια Πρωτάτου", στην Αγιορείτικη Εστία μετά από συνεννόηση με τους υπευθύνους της έκθεσης.

Το απόγευμα θα παρακολουθήσουν ταινία που αφορά στους δύο θεματοφύλακες της ποντιακής μουσικής Γώγο Πετρίδη και Χρύσανθο Θεοδωρίδη από την Ένωση Ποντιακής Νεολαίας Αττικής την οποία θα προλογίσει ο λαογράφος κ. Γ. Χατζηλευθερίου, ομιλία-παρουσίαση του έπους του Βασιλείου Διγενή Ακρίτα από τον ηθοποιό κ. Λ. Τερζά, θα ακούσουν τραγούδια του Πόντου από την Στέγη Ποντίων Αμυνταίου και θα παρακολουθήσουν το Ποντιακό έθιμο του "Κλήδονα" από το χορευτικό τμήμα της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας.

Ανάμεσα στις εκδηλώσεις οι νέοι έχουν την ευκαιρία να γνωριστούν μεταξύ τους, να ανταλλάξουν εμπειρίες και να γνωρίσουν από κοντά το έργο που επιτελεί το Σωματείο και το Ίδρυμα "Παναγία Σουμελά" στον τομέα της

Η ΕΠΙΦΥΛΜΙΔΑ ΤΟΥ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

Του Γιάννη Μελετιδή

Ο Άγιος Παντελεήμονας ήταν ιδιαίτερα γνωστός και αγαπητός στον Πόντο. Ήταν και είναι γιατρός για όλες τις ασθένειες και τα σωματικά ελαττώματα. Χαρακτηριστικά έλεγαν: "Ούμπαν κοτζοί κι σύμπαν στραβοί στον Αι Παντελεήμονα" (δηλαδή όπου κουτσοί και όπου στραβοί στον άγιο Παντελεήμονα).

Όλοι προσδοκούσαν ότι θα έβρισκαν γιατρεία από τον Άγιο. Μόνο η γερασμένη καρδιά, πίστευαν, δεν παίρνει θεραπεία. "Οι άρρωστοι ολ' χαίρουνταν, ελπίζ' νε να λαρούνταν και μονάχον το γερασμένον η καρδιά λαρωμονήν κι παίρει (δηλ. οι άρρωστοι όλοι χαίρονταν, ελπίζανε να θεραπευτούν και μόνο η γερασμένη η καρδιά θεραπεία δεν παίρνει).

Στον Πόντο και το Καρς (Καύκασος) υπήρχαν πολλές εκκλησίες και εξωκλήσια στη χάρη του Αγίου. Την ημέρα της γιορτής του Αγίου επικρατούσε αυστηρή αργία από κάθε χειρωνακτική εργασία. Εξάιρεση, από την αργία, αποτελούσε μόνο η βοήθεια σε χήρες, ορφανά και ανήμπορους.

Ο άγιος Παντελεήμων στην ποντιακή παράδοση

Πίστευαν, ακόμη, ότι τα κατάγματα και οι εξαρθρώσεις οφείλονταν σε κάποια ασέβεια στον Άγιο.

Η συρροή του κόσμου στα θρησκευτικά πανηγύρια, που είχαν και εμπορικό χαρακτήρα, ήταν ιδιαίτερα μεγάλη στα εξωκλήσια. Πήγαιναν και από μεγάλες αποστάσεις με τα πόδια, για να εναποθέσουν τις ελπίδες τους στον Άγιο για τη θεραπεία κάποιας ασθένειας. Μάλιστα, έταζαν ή έφερναν τάματα.

Χαρακτηριστικοί είναι οι στίχοι ενός τραγουδιού: "Τάζ' νε λαμπάδας στον Αέρ' ελάδ' σην Παναϊαν και τριπόπαδοι λουτρούεμαν στον Αε - Παντελεήμον'" (δηλ. τάζουν λαμπάδες

στον άγιο Γεώργιο, λάδι στην Παναγία και λειτουργία από τρεις παπάδες στον άγιο Παντελεήμονα). Ακόμα τη βοήθεια του Αγίου την επικαλούνταν και οι Μουσουλμάνοι. Άναβαν κεράκι και έφερναν τάματα. Ίσως κατάλοιπο από την προηγούμενη χριστιανική τους πίστη ή να ήταν κρυπτοχριστιανοί. Μετά τη θεία λειτουργία ακολουθούσε διασκέδαση με χορούς και τραγούδια.

Η παράδοση λέει, ότι όταν κάποτε ο Άγιος ζούσε σ' ένα ερημικό μοναστήρι ο διάβολος θέλησε να τον ενοχλήσει. Ο Άγιος κατάλαβε ότι ο διάβολος χτυπούσε την πόρτα. Αφού πρώτα τον "έδεσε", μετά άνοιξε και του είπε: "Εωσφόρε, εσύ είσαι; Ο δάβολον εφογώθεν, ε- παρακάλεσέν ατονε, "άφ'ς με, ας φεύω!... Ατ' πα ο Αιον έ- λυσέν ατονε κι' επήεν εχάθεν" (δηλ. Εωσφόρε, εσύ είσαι; Ο διάβολος φοβήθηκε, τον παρακάλεσε "άφησε με να φύγω"! Έτσι ο Άγιος τον έλυσε και πήγε και χάθηκε".

Ο Ποντιακός Ελληνισμός με την πίστη του στο Θεό με τους θρύλους και τις παραδόσεις του μπορεί να αντέξει το βαρύ τουρκικό ζυγό και να διατηρήσει τη φυλετική του υπόσταση.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

1. Ο Ρούσον ο Δεσποτ'ς

Ο Ηλίτσον παιδίον καν οχτώ χρονών, έναν Κερεκλήν ημέραν, επήεν με τη μάνναν άτ' στην εκκλησίαν. Όταν είδεν τον Ρούσον τον Δεσποτ' έμπρα στον Δεσποτακόν θρόνον με την πατερίτσαν, τη μίτραν με τα πirlάντα κα τα άμφια να παρλαεύνε άμον παγούρα και κατάξανθον-κατάξανθον άμον άγγελον απ' αδά κι άπαν', εκεί επέμ'νεν. Σ' ός όμματα τ', ο ουρανόν ενοίεν.

Όταν εκλώσαν 'ς σ' οσιπίτ, βαθυνούνητος, επήεν τούλα-τούλα εκάτηεν 'ς σ' έναν άκραν. Η μάννα τ' ερώτησεν ατόν.

- Νέπε, ντο έπαθες; Τα καράβα σ' μη επατουρεύταν. Στενοχωρημένον ελέπω σε

- Μάννα όταν τρανύνω Δεσποτ'ς θα ίνουμε.

- Ρίζα μ', οι Δεσποτάντ' κι γυναικίζ'νε, είπεν ατόν η μάννα τ'.

Ανάμεσα 'ς στην καλατζήν εταράεν η θεία τ' η Μαρία τη Στουπέα. "Οι Ρουσάντ' οι Δεσποτάδες γυναικίζ'νε", είπεν.

- Εγώ Ρούσος Δεσποτ'ς θα ίνουμε, είπεν ο Ηλίτσον.

Η ΜΑΤΣΟΥΚΑΤΣΑ 'Σ ΟΣ ΚΙΣΝΙΝ

Έϊ, μαύρε Τραντάφυλλε, είπεν ο Αρίστης, άσκεμα τα γεράματα, πώς θα γερού-με κ' εμείς;

Ντο να ευτάμε, Αρίστη, είπεν κι ο Τραντάφυλλον, εμείς πα εκέσ' πάμε, θέ-λουμ' 'κι θέλουμ' θα γερού-με.

Εσύ, είπεν με τ' έναν χολήν ο Αρίστης, αν θελτς να πας, δέβα, κανείς 'κι κρατείσαι. Εγώ εκέσ' δουλείαν 'κ' έχω, καλά είμαι αδά που είμαι.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- 1.τέρεμα=κοίταγμα
- 2.τερών=κοιτάζω
- 3.τεσόν=δικό σου
- 4.τεσέρ' =τέσσερις
- 5.τεψί=ταψί
- 6.τηγής=αδιαθεσία
- 7.τιδέν=τίποτε
- 8.τικιάν=εργαστήρι
- 9.τιφέγκ' =τουφέκι
- 10.τοκάν' =δοκάνη
- 11.τολάπ' =ντουλάπι
- 12.τόλωμα=τέλειωμα
- 13.τόπ' =τόπι
- 14.τοπλάεμα=μάζεμα
- 15.τοπούκ' =αστράγαλος

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

"Αν αποθάνω ξαί μη κλαις και μη τρως την καρδιά σ' κλάψο μ' άτώρα ζωντανόν και φτούλτσον τα μαλλία

*****

Κόρ' δείξω με τον ζώγραφον π' έζωγράφεν έσέναν να διγ' άτον τ' εργατικά τ' να ζωγραφίζ' αλλ' έναν

*****

Τ' έσα τ' ομμάτια δνταν τερούν τ' έμά δάκρά γομούνταν τ' έσα τα χελια όνταν γελούν, τ' έμά ερχουνταν κλειδούνταν

*****

Άπόψ' ή νύχτα έδίπλασεν και ό φέγγον έπίαστεν άπόψ' τ' άρνόπο μ' 'κ είδα το, κάπ' έπαρεβραδιάστεν

*****

Αγάπη μ' κείται άρρωστος κ' εγώ σύρω τα πόνια θεέ μ' κόψον και δός άτεν τ' έμά τ' ήμψά τα χρόνια

*****

Κορτσόπον δωδεκάχρονον δό' μα νερόν ας πίνω τη καρδίας ήμ την καμονήν, ολίγον να ν' έσβύνω.

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ-ΓΝΩΜΙΚΑ

1. Αμον ελάδ' πάντα απαγκέσ' στεκ' (η σημασία ίδια με το προηγούμενο).

2. Ούλα αμπαλίγουνταν, η γούλα 'κι αμπαλείται = όλα διορθώνονται, η πείνα όμως δε σταματάει.

3. Τον έξεργον που 'κι κρατεί, τον έπεργον θα χαν' = αυτός που δεν τηρεί ' την ημέρα της αργίας χάνει και την εργάσιμη ημέρα.

4. Εμ τ' ωβού τ' απέσ' εμ' τ' ελαίας τ' εξ' = λέγεται για τον πλεονέκτη που τα θέλει όλα δικά του.

5. Επέρεν πρόσωπον, θέλ' και τ' αστάρ = απέκτησε θάρρος και έγινε ενοχλητικός με τις απαιτήσεις του, (αστάρ' = φόδρα).

6. Η Πολ' επαίρκοτον κ' η γραία εξεροχτενίουτον = λέγεται για κείνον που ασχολείται με μηδαμικά πράγματα και αδιαφορεί γι' αυτά που γίνονται γύρω του τρομερά γεγονότα.

7. Επέκαρεν (ή επείνασεν) ο κούκουδας κ' ερούξεν σα τσιχρίτας = πείνασε η κουκουβάγια και κατήντησε στις ακρίδες = λέγεται για κείνον που αναγκάζεται να συμφωνεί σε ευτελή πράγματα

8. Σ' ετεψίζ' το πρόσωπον έφτυζαν κ' εκείνος έλεεν, βρεχ = λέγεται για κείνον που δε ντρέπεται κι αν ακόμη τον προσβάλλουν, ετεψίζης = αδιάντροπος.

9. Τον σκύλον άγγεψον και το ξύλον ετοιμάσαν = λέγεται για κείνον που παρουσιάζεται την ώρα που γίνεται λόγος γι' αυτόν, (αγγεύω = αναφέρω).

10. Απ' οσιπίτ ποπάς ευλογίαν 'κ' εχ' (παπάς στο δικό του σπίτι δεν έχει ευλογία, δηλ. δεν κάνει ιεροτελεστίες.

11. Ο ζαντόν πα τ' αχούλ'ν ατ' επεγιανεύτεν = κάθε άνθρωπος νομίζει ορθή τη σκέψη του.

12. Αλεπόν τρώει κ' η ζεπίρα πρέσκεται = λέγεται για αθώο που τιμωρείται από υπαιτιότητα άλλου, (ζεπίρα = κουνάβι).

13. Με το ζορ' ο σκύλον σα πρόβατα 'κι πάει = είναι δύσκολη η αγάπη σε κάτι χωρίς έμφυτη αγάπη.

14. Για ταντουράς για ζερκαδάς = ο καθένας πρέπει να περιορισθεί στην ειδικότητα του, (ζορκαδάς, ζερκαδάς = κυνηγός δορκάδων, ταντουράς = καρβουνάς).

15. Ο ποπάς κ' η ποπαδία, / αλεπόν κ' η ζουρκάδια (λογοπ. για την πολυτεκνία).

16. Την κάταν όντες ζορλαεύς ατεν λαγγεύ' στον πρόσωπο σ' = η ισχυρή πίεση προκαλεί ισχυρή αντίδραση, ζορλαεύω = βιάζω, πιέζω.

17. Σεράντα χρόνια ο ζουρνατζής 'κι φυσά την ζουρνάν = λέγεται για αυτόν που εργάζεται πολύ και καταβάλλεται.

18. Λαλούν ούλα τα σίδερα, λαλεί κι ο ζουμοξύστες = για κείνον που έχει μικρή αξία, κρίνει όμως τον εαυτό του ισάξιο προς τους άλλους, πολύ πιο ικανούς του.

19. Που 'κι θελ' να ζουμών', εφτά ημέρας κοσκινίζ' = για άνθρωπο απρόθυμο ετέλεση έργου.

20. Ζήσον και μη φαίνεσαι = λάθε βιώσας

21. Τ άγρα τα μουχτερά τα ραχία ημερών' νε, ημερώνω - εξημερώνω.

22. Δύο ακονισμένα μαχαίρα σ' έναν θεκάρ' 'κι γιν'νταν = δύο κακοί δεν μπορούν να συζητήσουν.

Συλλογή: Δημ. Νικοπολιτίδης

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ 4447/ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Λάμπρου Πορφύρα 1 - Πανόραμα Βέροιας
Τηλ. (23310) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

Οικονομολόγος - Συγγραφέας
Ρόδων 4 - Τηλ. (23310) 76.026
Βέροια (ΤΚ 59100)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

10,00 ευρώ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ Ε.Ε.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 10 -

ΤΗΛ. (23310) 66.913 - 61.160

FAX (23310) 66.979

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

Λ. Πορφύρα 1

59100

ΒΕΡΟΙΑ

ΗΜΑΘΙΑΣ

Κωδικός 4447

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

• Οι στήλες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του.

• Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται

αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες.

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται.

Προσκύνημα χιλιάδων πιστών στη Σουμελά

Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος:

"Η Παναγία μας ενώνει, είμαστε όλοι αδέρφια..."

✓ Θεμελιώθηκε το "Μελισσανίδειο Μέλαθρο"

συνέχεια από την 1η σελ.

ρης Καστανίδης, την Πρόεδρο της Βουλής Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα ο αντιπρόεδρος του Σώματος Γιώργος Σούρλας, ενώ παραβρέθηκαν ο πρόεδρος του ΛΑΟΣ και υποψήφιος δήμαρχος Θεσσαλονίκης Γιώργος Καρατζαφέρης, οι βουλευτές Ημαθίας Ηλίας Φωτιάδης, Μιχάλης Χαλκίδης και Τάσος Σιδηρόπουλος, οι βουλευτές και πρώην υπουργοί κ. κ. Ακης Τσοχατζόπουλος, Στέλιος Παπαθεμελής,

οι βουλευτές Κώστας Γκιουλέκας, Παρθένια Φουντουκίδου, οι νομάρχες Θεσσαλονίκης Παναγιώτης Ψωμιιάδης, Ημαθίας Γιάννης Σπάρτης, οι δήμαρχοι Θεσσαλονίκης Βασίλης Παπαγεωργόπουλος, Βέροιας Χρήστος Σκουμπόπουλος, οι υποψήφιοι του ΠΑΣΟΚ για τον Δήμο Θεσσαλονίκης και τη Νομαρχία Χρύσα Αράπογλου και Βούλα Πατουλίδου, ο αρχηγός ΓΕΣ Δημήτριος Γράψας αξιωματικοί του Στρατού και εκπρόσωποι των Σωμάτων Ασφαλείας, Δήμαρχοι και υποψήφιοι για τις Νομαρχίες και τους Δήμους του Νομού Ημαθίας και όμορων Νομών, εκπρόσωποι Φορέων, Ποντιακών Σωματείων κ.α.

Σε ομιλία του ο Αρχιεπίσκοπος τόνισε ότι "η Παναγία μας ενώνει όλους. Είμαστε όλοι αδέρφια και δεν δικαιολογούνται διχασμοί, διαιρέσεις, πάθη και εκδικητικότητες", και υπογράμμισε ότι "μας φοβίζουν οι ισχυροί που κοιτάνε από μακριά και καμώνονται πως δεν καταλαβαίνουν τα εγκλήματα που συντελούνται σε βάρος της ανθρωπότητας". Χαρακτήρισε απαίσια και πρωτόκουστα όσα συμβαίνουν στη Μέση Ανατολή και εξήρε το γεγονός ότι ο ελληνικός λαός και η Εκκλησία έσπευσαν να βοηθήσουν τους αμάχους, με την αποστολή ανθρωπιστικής βοήθειας.

Μετά τη λιτανεία της εικόνας της Παναγίας Σουμελά και την κατάθεση στεφανιών στο μνημείο του Αλέξανδρου Υψηλάντη, ο Αρχιεπίσκοπος θεμελίωσε το Μελισσανίδειο Μέλαθρο (δωρεά των αδελφών Μελισσανίδη) το οποίο θα αποτελέσει το Αρχονταρίκι της Μονής.

"Ο ελληνισμός γενικότερα και ο ποντιακός ελληνισμός ειδικότερα, τιμούμε εδώ στο Βέρμιο της Μακεδονίας την Παναγία Σουμελά", δήλωσε ο κ. Τσιτουρίδης και πρόσθεσε: "Προσκυνούμε και το προσκύνημα αυτό σφυρηλατεί την πίστη μας να συνεχίσουμε να υπηρετούμε αρχές και αξίες, όπως αυτές τις οποίες οι πρόγονοί μας, από τον Πόντο και όλο τον προσφυγικό ελληνισμό, υπη-

ρέτησαν. Αρχές και αξίες, την πίστη, τα ιδανικά μας, την αλληλεγγύη μας, την εθνική μας αυτογνωσία. Αρχές και αξίες οι οποίες είναι πιο επίκαιρες από ποτέ. Για μια ακόμη φορά δίνουμε τον όρκο μας εδώ στην Παναγία Σουμελά, ότι τις αρχές αυτές, τις πανανθρώπινες αυτές αξίες θα τις κρατούμε ψηλά και τη φλόγα αυτή θα τη μεταλαμπαδεύσουμε σε όλους τους Έλληνες που έρχονται μετά από μας".

"Η ημέρα της Παναγίας είναι η καταλληλότερη μέρα για να εκφράσω εκ μέρους του ΠΑΣΟΚ και του αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης, για λογαριασμό του ποντιακού ελληνισμού και όλου του ελληνισμού, την ευχή και την ελπίδα να χαριζεί η Παναγία ειρήνη σε όλο τον κόσμο", επισήμανε ο κ. Καστανίδης.

"Να απαλύνει τις πληγές αυτών που καταστρέφονται ή αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Και κυρίως να φωτίσει την ανθρωπότητα, ανάμεσα μας να προκύπτουν όλο και λιγότερο φανατικοί του πολέμου. Και ας είναι επίσης η ευλογία της τέτοια ώστε αυτοί που εκπροσωπούν, υποτίθεται, τα συμφέροντα των λαών, δηλαδή οι μεγάλοι διεθνείς οργανισμοί, να είναι πιο κοντά στους απλούς ανθρώπους και λιγότερο στα ισχυρά συμφέροντα", προσέθεσε.

Ο κ. Σούρλας ευχαρίστησε τους διοργανωτές για τη δυνατότητα που έδωσαν "να προσεχηθούμε όλοι μαζί και να ευχηθούμε η Παναγία Σουμελά να ενώσει όλο τον ποντιακό ελληνισμό, όλο τον ελληνισμό, να μας προστατεύει και να βοηθάει για το καλύτερο στον τόπο μας και στον κόσμο".

Αριστείο σε μαθήτριά

Ο πρόεδρος του ιδρύματος "Παναγία Σουμελά" Γιώργος Τανιμανίδης επέδωσε αριστείο 3.000 ευρώ στη μαθήτριά Κυριακή Κοτανίδου, του Λυκείου Μακροχωρίου, και εκείνη το αφιέρωσε στη μνήμη των 21 μαθητών που σκοτώθηκαν σε τροχαίο στα Τέμπη. Η μαθήτριά φανερά συγκινημένη ευχαρίστησε και δήλωσε ότι θα θυμάται για πάντα τους συμμαθητές που χάθηκαν με αυτό τον τρόπο.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΑΓΟΥΣΤΟΝ

Με τον Αγουστον τελειώνει το καλοκαίρι και αρχίζει ο Χειμώνας. "Επάτεσάμ' στον Αγουστον και 'ς ση χονί την άκραν". Ο μήνας της συγκομιδής και επειδή έπιανε το μάπι τοποθετούσαν επάνω στο "ΛΑΜΝΙΝ" (οσπρός του κοσκινισμένου σταριού μέσα στ' αλώνι) σταυρωτά τα δύο "Λεγμέτερα" (τα φυτάρια του αλωνίσματος).

ΟΙ ΝΕΟΙ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΣΤΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΟΝΤΟ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΒΕΡΟΙΑ - ΠΟΝΤΟΣ

Εκκινώντας βράδυ στις 30/6/2006, από τη Βέροια, η φαντασία μας κυριαρχούσε σ' αυτά που θα συναντούσαμε. Ακούσαμε πολλά από μνήμες και βιώματα των παππούδων μας.

Η πρώτη μας επαφή με τη χώρα αυτή ήταν στα σύνορα. Άρχισε να εμφανίζεται ένας άλλος κόσμος, άγνωστος σε κουλτούρα και καθημερινότητα για μας.

Το πρωί της επόμενης, 1/7 στις 9:00 π.μ., είχαμε φθάσει στην Πόλη. Τακτοποιηθήκαμε στο ξενοδοχείο (Πλατεία Ταξίμ) και αρχίσαμε σχεδόν αμέσως την ξενάγησή μας. Πρώτος σταθμός, η επίσκεψη στο "Ντολμά Μπαξέ". Στη συνέχεια επισκεφθήκαμε τη μεγαλειώδη Αγία-Σοφία, το σύμβολο της Πόλης για τους Έλληνες. Θαυμάσια εμπειρία, αλλά και ικανοποίηση για τα έργα αναστήλωσης και ανάδειξης του ναού από τους Τούρκους. Ο παλιός Ιππόδρομος δέσποζε στο χώρο μπροστά από το ναό, εκεί όπου γίνονταν οι διάφορες ιπποδρομίες, αλλά που διαδραματίστηκε και η "Στάση του Νίκα" επί Ιουστινιανού.

Το πρωί της 2/7 άρχισε το ταξίδι των 1200 km ανατολικά, προς τις αλησμόνητες πατρίδες. Στο δρόμο για τη Σινώπη έγινε στάση στο χωριό Σαφράμπουλη, με πολλά παλιά διώροφα ελληνικά σπίτια, με στέγη από κεραμίδια. Τα σπίτια αυτά έχουν μια ιδιαιτερότητα: το κάτω μέρος τους - χτισμένο από Έλληνες μάστορες - είναι πέτρινο, ενώ το πάνω είναι ξύλινο, χτισμένο από Τούρκους τεχνίτες. Το χωριό πήρε το όνομά του από τις λέξεις safra = κρόκος (γιατί εδώ καλλιεργείται ο γνωστός κρόκος, σαφράν, όπως στο χωριό Κρόκος της Κοζάνης) και bolu = πόλη. Η πόλη είναι ανακηρυγμένο και προστατευμένο μνημείο από την UNESCO.

Η επόμενη στάση πραγματοποιήθηκε στην Κασταμονή, γενέτειρα των Κομνηνών, ελληνική πόλη με 65.000 κατοίκους. Ένα βελαντινό κάστρο δεσπόζει στην άκρη της πόλης. Το βράδυ διανυκτερεύσαμε στη Σινώπη, ιδρύθηκε από τους Ίωνες (Μιλήσιους), που με τη σειρά της ίδρυσσε και άλλες 75 πόλεις και οικισμούς.

Δευτέρα 3/7. Φύγαμε από την αρχαιότερη ελληνική πόλη του Πόντου τη Σινώπη, αφού επισκεφθήκαμε τα ερείπια του χριστιανικού ναού "του Παλατιού", με τις αγιογραφίες του Αρχαγγέλου Μιχαήλ και του Ιησού, το Παρθενοναγωγείο και το Αρρεναγωγείο με την ελληνική επιγραφή το "Τσινάκιο" (Λύκειο) και το Μουσείο με τα ελληνικά εκθέματα. Ανάμεσα στα άλλα ενδιαφέροντα εκθέματά του, φυλάσσεται και το αρχαιότερο νόμισμα που κόπηκε σε ελληνική πόλη, το οποίο εικονίζει από τη μια πλευρά του τη Σινώπη. Η Σινώπη ήταν έδρα των Μιθριδατών. Υπήρξε η γενέτειρα του βασιλιά του Πόντου, Μιθριδάτη του Ζ' και του κυνικού φιλόσοφου Διογένη.

Στη διαδρομή μας συναντήσαμε την πόλη Μπάφρα. Στην επικοινωνία μας με τους κατοίκους της, διαπιστώσαμε πόσο ζεστοί και

Το χορευτικό, μπροστά στην είσοδο της Ιεράς Μονής Παναγίας Σουμελά

φιλόξενοι είναι. Πρόθυμοι να εξυπηρετήσουν τον κόσμο, γενναϊόδωροι και περιποιητικοί, παρά τη φτώχεια τους.

Επόμενος σταθμός μας είναι η αρχαία Αμισός (τώρα Σαμψούντα). Είναι πολυάνθρωπη πόλη (365.000 κάτοικοι), με σημαντικό πολιτιστικό παρελθόν και μεγάλη οικονομική άνθιση. Στο κέντρο της, σώζονται αρκετά ελληνικά, διατηρημένα κτίρια, που προδίδουν στον επισκέπτη το λαμπρό παρελθόν τους.

Τρίτη 4/7. Αναχώρηση από την Σαμψούντα το πρωί, αφού το χορευτικό της Ευξεινού Λέσχης παρουσίασε το χορό Σαμψών.

Στ' αριστερά μας ο Εύξεινος θυμωμένος. Η μέρα αρχικά είναι ηλιόλουστη, μετά όμως γκρίζα σύννεφα καλύπτουν τον ουρανό. Συναντάμε την κωμόπολη Τσαρσάμπα (αρχ. Θεμισκυρα), πατρίδα των Αμαζόνων, που αναφέρονταν ως πολεμόχαρο φύλο. Επίσης τον ποταμό Θερμόδοντα. Η πόλη είναι χτισμένη σε μια περιοχή ιδιαίτερα εύφορη, στο Δέλτα του Ίριδος (Πράσινου) ποταμού.

Νιώθει πόνο ο Έλληνας ταξιδιώτης, καθώς συλλογίζεται ότι οι γονείς και οι παππούδες του, έζησαν σ' αυτούς τους πανέμορφους πλούσιους τόπους και αναγκάστηκαν να τους εγκαταλείψουν μετά από άγριους διωγμούς, σφαγές και λεηλασίες των περιουσιών τους.

Περνάμε από την πόλη Θέρμη. Η περιοχή είναι κατάφυτη από φουντουκιές. Το 75% της παγκόσμιας παραγωγής φουντουκιού προέρχεται απ' εδώ.

Στη συνέχεια σταθμεύσαμε στην Οινόη - χτισμένη σ' ένα μικρό κόλπο - και την κωμόπολη Φάτσα (ελληνική Φατσιανή), όπου και διανυκτερεύσαμε αφού προηγουμένως λίγα χιλιόμετρα πιο πέρα επισκεφτήκαμε το Ιασώνιο Ακρωτήριο και την εκκλησία του Αγ. Νικολάου, όπου είχε κάνει στάση και θυσία ο Ιάσων, πριν φθάσει στην Κολχίδα για να πάρει το χρυσόμαλλο δέρα.

Τετάρτη 5/7. το επόμενο πρωί, στη διαδρομή για Κοτύωρα (Ορντού), ο Εύξεινος στ' αριστερά μας ήταν πιο ήρεμος. Τις τελευταίες τέσσερις δεκαετίες οι κάτοικοι κατέβηκαν στα παράλια. Η περιοχή του Εύξεινου Πόντου έχει το περισσότερο πράσινο απ' όλη την Τουρκία.

Πριν φθάσουμε στα Κοτύωρα κάναμε στάση στην πανέμορφη Βώνα. Κεφαλοχώρι των γύρω χωριών, παραθαλάσσια και ιδιαίτερη πατρίδα ενός ταξιδιώτη μας.

Εκεί στην πλατεία μιλήσαμε με κατοίκους και ακούσαμε την ίδια ιστορία του παππού του, με αυτή ενός ταξιδιώτη μας. Τα επίθετα και των δύο ομιλητών ήταν ίδια.

Συνεχίσαμε για Κοτύωρα όπου εκεί επι-

συνέχεια στη σελ. 4

ΟΙ ΝΕΟΙ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΣΤΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΟΝΤΟ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΒΕΡΟΙΑ - ΠΟΝΤΟΣ

συνέχεια από την 3η σελ.

σκεφθήκαμε το ναό της Υπαπαντής, που λειτουργεί τώρα ως Πολιτιστ. Κέντρο και δίπλα την Ψωμιάδιο σχολή, δωρεά του Κων/νου Ψωμιάδη.

Σε μια ενδιάμεση πόλη, την Πουλαντζάκη, έζησαν οι Ιασωνίδες. Ο Λεωνίδας Ιασωνίδης, υπουργός Β. Ελλάδος, μεσολάβησε για να έρθει η εικόνα της Παν. Σουμελά στην Ελλάδα.

Μέσω Κερασούντας (80.000 κάτ.), κατευθυνόμαστε στη Θεοανία (Τόνια), όπου εκεί τα χωριά της περιοχής, χρησιμοποιούν ακόμη την ποντιακή διάλεκτο.

Στην Κερασούντα υπήρχαν πολλές κερασιές. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Λούκουλλος μετέφερε μια κερασιά στη Ρώμη και εκεί διαδόθηκε η καλλιέργειά της στην Ευρώπη. Εδώ υπάρχει η εκκλησία του Αγ. Νικολάου, σήμερα μουσείο και το Γυμνάσιο Αρρένων, με τέσσερις ορόφους, που λειτουργεί μέχρι σήμερα ως σχολείο.

Η πόλη είναι χτισμένη αμφιθεατρικά. Στον κόλπο της υπάρχει το μεγαλύτερο νησί του Πόντου (νησάκι), η Αρτιάδα, όπου κάθε χρόνο στις 20 Μαΐου συγκεντρώνεται πολύς κόσμος (μουσουλμάνοι) και γιορτάζει στα ερείπια ενός χριστιανικού μοναστηριού (έθιμο).

Στο μουσείο της πόλης υπάρχουν εκθέματα της Ελληνιστικής και Ρωμαϊκής περιόδου (323π.Χ. - 330μ.Χ.)

Στο χωριό Θεοανία (Τόνια), κάναμε στάση στην πλατεία. Μας πλησίασαν πολλοί και άρχισαν να συζητούν μαζί μας στα ποντιακά, ρωτώντας μας από πού είμαστε. Είχαν τη διάθεση να επικοινωνήσουν μαζί μας. Δεν άργησε όμως να φανούν εθνικιστικά στοιχεία Τούρκων αλλά και η Αστυνομία και να διαλύσουν τα διάφορα πηγαδάκια που είχαν δημιουργηθεί γύρω μας. Φύγαμε σύντομα .....

Συναντήσαμε στο δρόμο μας την κωμόπολη Πλάτανα (αρχ. Ερμώνασσα), προάστιο της Τραπεζούντας, που ονομάστηκε έτσι από τα πολλά πλατάνια της.

Η Τραπεζούντα έχει 280.000 κατοίκους και αποτελεί το κυριότερο εμπορικό κέντρο της Τουρκίας στον Εύξεινο Πόντο. Υπάρχουν εδώ αξιόλογα μνημεία από την εποχή των Κομνηνών. Το σημαντικότερο είναι η Αγία Σοφία με πολλές αιογραφίες. Ως εμπορική πρωτεύουσα έχει τράπεζες, βιομηχανίες και μεγάλη εμπορική κίνηση και την ποδοσφαιρική ομάδα "Τράπεζον σπορ".

Η διαμονή μας πραγματοποιήθηκε 20 km νοτιότερα, στη Ματσούκα, σε ξενοδοχείο της περιοχής, όπου μπροστά στην είσοδό του, δέσποζε το άγαλμα Πόντιου λυράρη.

Πέμπτη 6/7. Μετά το βραδινό γλέντι, με λύρα δική μας αλλά και των Ποντίων κατοίκων που μας επισκέφθηκαν, πήραμε το δρόμο για το όρος Μελά. Εδώ ιδρύθηκε το πρώτο Ασκηταριό, όπου ασκήτησαν οι Αθηναίοι μοναχοί Βαρνάβας και Σωφρόνιος.

Η περιοχή ανακηρύχθηκε Εθνικός Δρυμός. Ο μοναδικός ήχος προέρχεται από το ποτάμι της "Παναγίας", τον ποταμό Πυξήτη.

Σ'αυτή την περιοχή αναβίωσε η Βυζαντινή λαμπρότητα και εδώ ξαναγύρισε ο Αμβρόσιος ο Σουμελιώτης, για να πάρει τα πολύτιμα βιβλία της μονής και να τα μεταφέρει στην Ελλάδα.

Σπουδαίος δωρητής της μονής της Παναγίας Σουμελά υπήρξε ο Αλέξιος ο Γ' Κομνηνός.

Η μονή ονομάστηκε Σουμελά, από τις λέξεις "σου Μελά". Το όρος Μελά, χαρακτηρίστηκε έτσι, από το σκούρο πράσινο χρώμα λόγω της πυκνής βλάστησης (μέλας=μαύρος). Το μοναστήρι της Παν. Σουμελά, βρίσκεται στην περιοχή της Σάντας, σε υψόμετρο 1.100m. και συνορεύει με την περιοχή της Ματσούκας. Η μονή στέκει επί αιώνες επί αεροφυλάκι, μέσα στο βραχώδες όρος. Ανηφορίσαμε από το μονοπάτι για 30' περίπου, για να φθάσουμε κουρασμένοι στην είσοδο της μονής. Επισκεφθήκαμε τα ενδότερα, πήραμε αγίασμα που επί αιώνες τρέχει εκεί και αφού ανάψαμε κεριά στο προαύλιο, με βαθιά θρησκευτική ευλάβεια, χορέψαμε ποντιακούς χορούς και βέβαια τον αρχαίο Πυρρήσιο.

Κατηφορίσαμε από το φιδωτό μονοπάτι και συνεχίσαμε το οδοιπορικό μας στις "Τρίχες το γιοφύρι", όπου ξαναστήσαμε το χορό μας με το αντίστοιχο τραγούδι.

Στην πόλη της Τραπεζούντας, ένα σημαντικό αξιοθέατο, είναι το "Μεγάλο Φροντιστήριο της Τραπεζούντας", που λειτουργούσε μέχρι το 1922 και σήμερα στεγάζει διάφορες υπηρεσίες. Επισκεφθήκαμε τη βίλα του Τραπεζίτη Καπαγιαννίδη, την οποία τώρα τη λειτουργούν ως μουσείο. Κατεβαίνοντας από τη βίλα με την πανοραμική θέα, αντικρίσαμε παλαιά ελληνικά Αρχοντικά, που μαρτυρούν ακόμα την ευημερία των ποντίων προγόνων μας. Σώζονται ακόμη ερείπια των τειχών της πόλης (12ος μ.Χ. αιώνας), που ήταν χτισμένη ανάμεσα σε δυο χαράδρες και είχε σχήμα τραπεζίου.

Στην Παναγία Χρυσοκέφαλο στέφονταν οι Βυζαντινοί Αυτοκράτορες και ο χώρος λειτουργούσε ως αυτοκρατορικό νεκρο-

ταφείο. Από το 1461 που κατελήφθη η Τραπεζούντα, λειτουργεί σαν τζαμί.

Παρασκευή 7/7. Το πρωί, από την περιοχή της Ματσούκας, κατευθυνόμαστε πάλι για Τραπεζούντα. Κινούμαστε παράλληλα από τον ποταμό Πυξήτη, που στα τούρκικα λέγεται "Αλτίντερε", που σημαίνει ποταμός του χρυσού, γιατί φημολογείται ότι εδώ οι Έλληνες Πόντιοι πριν φύγουν για την Ελλάδα, έβαψαν τις λίρες τους.

Στη συνέχεια, στην Τραπεζούντα, επισκεφθήκαμε το Μίθριο όρος που είναι ένα από τα ψηλότερα μέρη της πόλης. Ονομάστηκε έτσι, από τον Πέρση θεό "Μίθρα". Αμέσως μετά αντικρίσαμε τη μονή της Θεοσκεπιάστου, που είναι χτισμένη σε βράχο. Πριν από λίγα χρόνια αποτελούσε άνδρο ληστών και παρανόμων. Τώρα είναι καμένη και ερειπωμένη.

Καταλήξαμε στο αρχοντικό Θεοφυλάκτου, που μέχρι το 1917 κατοικούνταν από τους ιδιοκτήτες του. Η επίπλωσή και τα υπάρχοντά του γενικά, είναι σαν να περιμένουν τους ιδιοκτήτες του. Σήμερα λειτουργεί σαν μουσείο.

Επισκεφτήκαμε επίσης το Μαυσωλείο της Γκιουλ Μπαχάρ, η οποία ήταν Ελληνίδα και κατόνταν από τα Λιβερά της Ματσούκας. Ήταν η μητέρα του Σουλτάνου Σελίμ.

Αργά το απόγευμα επιστρέφουμε στο ξενοδοχείο στη Ματσούκα και οργανώνουμε με 12 άτομα, να επισκεφτούμε τα παρχάρια της Σάντας. Αφού επιβιβαστήκαμε σε "ντολμούζ" (ταξί βαν), ανηφορίσαμε τον κατοράχαλο και επικίνδυνο χωματόδρομο. Το τοπίο μας αποζημιώνει. Ποτάμια, καταράκτες, φαράγγια, πυκνή βλάστηση. Παράδεισος που δεν τον αντικρίσαμε ούτε στην τηλεόραση οπτικά! Σε υψόμετρο 2.400 m απλώνονται ατέλειωτες εκτάσεις με βοσκοτόπια.

Φθάσαμε σε μια γέφυρα. Απολαύσαμε το τοπίο και το ποτάμι που έρεε από κάτω, όσο γινόταν, λόγω της ομίχλης που υπήρχε και στήσαμε το χορό με αγγείο, λύρα και ταούλι. Γευτήκαμε τους πρόχειρους μεζέδες και το τσίπουρο από την Ελλάδα και πήραμε το δρόμο της επιστροφής για το ξενοδοχείο, φτάνοντας βράδυ πλέον.

Σάββατο 8/7. Το πρωί αναχωρούμε από το ξενοδοχείο "Σουμελά" και από την περιοχή της Ματσούκας, ακολουθώντας το δρόμο της επιστροφής. Περνώντας από την αρχαία Αμισό, κατευθυνόμαστε για την Αμάσεια. Θα διασχίσουμε την ενδοχώρα, κινούμενοι στον κεντρικό άξονα που οδηγεί στην Άγκυρα.

Συναντήσαμε την Χάβζα, μια ελληνική κωμόπολη. Εδώ ζούσαν 550 Τουρκόφωνοι Έλληνες και 150 Αρμένιοι, που όλοι εκδιώχθηκαν και εξοντώθηκαν.

Στην περιοχή έδρασε ο Βασίλειος Τσαουσιδής, Πόντιος Οπλαρχηγός, που επικηρύχθηκε για 5.000 λίρες. Λέγεται πως συναντήθηκε στην πλατεία της Χάβζας με τον Κεμάλ, ενώ ήταν έφιππος και αρματωμένος. Ο Κεμάλ Ατατούρκ τον παρατήρησε για την εμφάνισή του και ο Πόντιος οπλαρχηγός του ύψωσε τη φωνή και τον καθύβρισε. Ο ανωτέρω, πέθανε τη δεκαετία του 1990 στην περιοχή του Σιδηροκάστρου στα βαθιά γεράματα.

Άλλος ένας Έλληνας Πόντιος Αντάρτης ήταν ο Αντών Πασάς (πασάς=διοικητής), ο οποίος και αυτός επικηρύχθηκε με 5.000 λίρες και τελικά έπεσε θύμα προδοσίας από συντρόφους του. Οι προδότες όμως δεν εισέπραξαν τα λύτρα, επειδή είχε εκπνεύσει ο χρόνος, αλλά και γιατί αυτός που τα έταξε, έφυγε για τη Γερμανία.

Ακολουθεί η περιοχή του Καβάκ. Εδώ δεν άφησε τίποτα όρθιο ο Τοπάλ Οσμάν (ο κουτσός δήμαρχος της Κερασούντας). Ήδη από το 1917 πολλοί Έλληνες καταδιώχθηκαν και δεν πρόλαβαν να ζήσουν την περίοδο της ανταλλαγής των πληθυσμών.

Μετά την Αμάσεια, πατρίδα του Στράβωνα, ιστορικού, γεωγράφου και φιλοσόφου κατά την αρχαιότητα, ακολουθεί νότια η Τοκάτη και μετά η Σεβάστεια στην Καππαδοκία. Η περιοχή της Καππαδοκίας δεν έχει πράσινο, αλλά έχει στέπες.

Κυριακή 9/7. Αναχωρούμε από την Αμάσεια με την πανοραμική θέα που μας χάριζε το ξενοδοχείο, που βρισκόταν ακριβώς απέναντι από την πόλη σε ύψωμα. Την πόλη τη διασχίζει ο Ίρις ποταμός (πράσινο ποταμός). Εδώ επισκεφθήκαμε τους λαξευτούς μέσα σε βράχο τάφους των Μιθριδατών. Η ανάβα-

Αναμνηστική, στον πάλαι ποτέ Ιερό Ναό Υπαπαντής του Κυρίου στα Κοτύωρα, σήμερα Πολιτιστικό Κέντρο

Στην πάλαι ποτέ διαλαμφθεί Ιερά Μονή Παναγίας Σουμελά. Στην αναμνηστική οι προσκυνητές του Δ.Σ.: Βασίλης Αοβεσσάς, Χαράλαμπος Καπουριτίδης, έχοντας στο μέσο τον πρόεδρο της Λέσχης Λάζαρο Ζευγαρόπουλο

ση σ'αυτούς δύσκολη και επίπονη. Στην πλατεία, πλάι στο ποτάμι, στήθηκαν τα λαϊκά δικαστήρια της ανεξαρτησίας, που καταδίκασαν σε θάνατο πολλούς Έλληνες και Αρμένιους. Οι περισσότεροι από αυτούς ήταν διανοούμενοι και έμποροι. Στην πλατεία τώρα δεσπόζει το άγαλμα του Ατατούρκ όπως και σ'όλη την Τουρκία, δημιουργώντας ένα καθεστώς αναγκαστικής προσωπολατρίας.

Περνάμε την περιοχή της Μερζιφούντας, στην οποία λειτουργούσε το Κολέγιο Ανατολία μέχρι το 1922. Έκτοτε λειτουργεί στη Θεσ/νίκη.

Μέσω Θεοδοσίας, θα φθάσουμε στη διασταύρωση για Κασταμονή. Η πόλη Μερζιφούντα ιδρύθηκε το 222π.Χ., την εποχή του Μιθριδατικού Βασιλείου. Στα δεξιά μας κυλά τα ήσυχα νερά του ο Άλις ποταμός.

Η Θεοδοσία το 14ο μ.Χ. αιώνα, είχε 400 Χριστιανούς Ορθόδοξους και ανήκει στην περιοχή της Κασταμονής. Εδώ γεννήθηκε το 1906 ο Μάρκος Βαφειάδης, αριστερός αγωνιστής, που πέθανε 86 χρονών το 1992 στην Ελλάδα. Έδρασε την περίοδο του εμφύλιου πολέμου.

Περνάμε τον Σαγγάριο ποταμό, την πόλη Νικομήδεια και καταλήγουμε στην Ευρωπαϊκή Τουρκία, στο ξενοδοχείο. Εδώ θα μείνουμε δυο μέρες για να επισκεφθούμε τη μονή των Βλαχερνών, την εκκλησία της Ζωοδόχου Πηγής (Μπαλουκλι) και άλλα αξιοθέατα της πόλης. Πριν αναχωρήσουμε εκκλησιαζόμαστε στο Πατριαρχείο και συναντούμαστε με τον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο.

Η συγκίνησή μας, περάστια. Η ολιγόλεπτη συνάντηση γέμισε ικανοποίηση τις καρδιές όλων μας.

Μεσημέρι σχεδόν επιστρέφουμε για τη μητέρα Ελλάδα.

Από εδώ αρχίζει να τελειώνει η μικρή μας Οδύσσεια, με μια στεναχώρια στην καρδιά μας, δίνοντας την υπόσχεση στον εαυτό μας να ξαναεπισκεφθούμε τα καθαγιασμένα αυτά χώματα στις αλησμόνητες πατρίδες, με καλύτερες συνθήκες. "Εκκλησίας χαμελά πόρτας και παραθύρα ....."

"Ξηρανθήτω ημίν ο λάρυγξ
εάν επιλαθώμεθά σου,
ώ πάτριος Ποντία Γη."

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΙΑΣΟΝΙΔΗΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Λ.Β.

1. Τακτοποίηση συνδρομής του "Αργοναύτη"
Ποσό συνδρομής 10 ευρώ. Τηλέφωνα επικοινωνίας: 23310/76026 (Δ/ντής "Αργοναύτη" κ. Μελετίδης Γιάννης), 23310/72060 (Γραμματεία Λέσχης κ. Αγγελική), σε ονομαστική κατάθεση στο λογαριασμό της Εθνικής Τράπεζας 48052409. Παρακαλούμε για ανταπόκριση.

2. ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
Λ. ΠΟΡΦΥΡΑ 1, ΠΑΝΟΡΑΜΑ,
τηλ. 23310-28356 & 72060.
www.elverias.gr email eflever@otenet.gr

ΔΕΛΤΙΟ ΧΟΡΗΓΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΞΕΙΝΟ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
Ο κάτωθι υπογεγραμμένος επιθυμώ να παράσχω χορηγία προς την Εύξεινο Λέσχη Βέροιας για το χρονικό διάστημα Σεπτέμβριος 2006 - Αύγουστος 2007:

- Ποσού χιλίων (1.000,00) ευρώ, ως **ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ** της ιστοσελίδας της Λέσχης (elverias.gr) και της εφημερίδας "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ". (3 χορηγίες)

Το λογότυπο της χορηγίας θα προβάλλεται για συγκεκριμένο χρόνο στην

κεφαλίδα της ιστοσελίδας και της εφημερίδας, για το ανωτέρω χρονικό διάστημα.

- ποσού πεντακοσίων (500,00) ευρώ, ως **ΧΟΡΗΓΟΣ** της ιστοσελίδας της Λέσχης (elverias.gr) και της εφημερίδας "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ". Το λογότυπο της χορηγίας θα προβάλλεται για συγκεκριμένο χρόνο στην κεντρική σελίδα της ιστοσελίδας και σε καθορισμένο χώρο της εφημερίδας, για το ανωτέρω χρονικό διάστημα.

- ποσού πενήντα (50,00) ευρώ, ως **ΧΟΡΗΓΟΣ** της ιστοσελίδας της Λέσχης (elverias.gr) και της εφημερίδας "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ". Το λογότυπο της χορηγίας θα προβάλλεται με μόνιμη εγγραφή σε καθορισμένο χώρο της ιστοσελίδας και της εφημερίδας, για το ανωτέρω χρονικό διάστημα.

- Η σχετική αίτηση χορηγείται από την Ε.Λ.Β. Πληροφορίες στο τηλ. 23310/72060, Γραμματεία Λέσχης κ. Αγγελική.

3. ΓΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της Ε.Λ.Β.: www.elverias.gr email eflever@otenet.gr

Η αναβίωση του εθίμου του "Κλήδονα" στο 8ο Συναπάντημα ποντιακών νεολαίων στην Παναγία Σουμελά

Η Ε.Λ.Β. παρουσίασε το πανελλήνιο λαϊκό έθιμο του "Κλήδονα" στις 21 Ιουλίου 2006, σε νέες και νέους από συλλόγους απ'όλη την Ελλάδα.

Στην παράσταση συμμετείχε ο σύλλογος Αδερφότητα Ποντίων Τορόντο "Παναγία Σουμελά", του οποίου η αποστολή απολάμβανε τη φιλοξενία των μελών της Ε.Λ.Β. από 18 έως 22 Ιουλίου.

Προηγήθηκε μια ιστορική αναφορά για την ιδέα του Συναπαντήματος, η οποία γεννήθηκε και πραγματοποιήθηκε από την νεολαία της Ε.Λ.Β. Εισηγήτρια ήταν η κ. Τσουβελεκίδου Μαρία (μέλος της νεολαίας).

Κατόπιν παρουσιάστηκε το έθιμο του "Κλήδονα", όπου οι παρευρισκόμενοι είχαν την τύχη να απολαύσουν ένα θέαμα υψηλών προδιαγραφών. Το πάθος των μουσικών, των χορευτών και των ηθοποιών, συμπάρεσυρε τους θεατές, κάνοντάς τους Κοινωνούς του δρώμενου.

Συντελεστές του δρώμενου :

Αφήγηση: Γεωργούδη Χριστίνα

Μελέτη -κείμενα: Μελετίδης Γιάννης

Μουσικοί: Τσανασίδης Γιάννης και Μιχάλης

Υπεύθυνοι θεατρικού: Γωνιάδης Οδυσσεάς, Τσαχουρίδης Λευτέρης

Χοροδιδάσκαλος: Ασβεστάς Βασίλης

Καταλήγοντας σημειώνεται για το έθιμο:

Τη νύχτα της 23ης Ιουνίου, όλες οι ανύπαντρες κοπέλες, έβαζαν σ'ένα πλήνιο δοχείο από ένα προσωπικό τους κόσμημα. Έδιναν το δοχείο σε ένα πρωτόκο παιδί το οποίο γέμιζε νερό από επτά διαφορετικά πηγιάδια. Το νερό το έλεγαν αμίλητο, γιατί αυτός που γέμιζε το δοχείο δεν έπρεπε να μιλήσει σε κανέναν σε όλη τη διαδρομή. Την επόμενη μέρα, συγκεντρώνονταν τα κορίτσια γύρω από το δοχείο που κρατούσε μια παντρεμένη γυναίκα και έλεγε :

"Σε πρωτικάρ'κορίτς, χάλα καλλορίζικος και έβγαλ' το ριζικό σ'".

Την ώρα που κάθε κοπέλα έβγαζε από το δοχείο ένα κόσμημα, η άλλη έλεγε ένα δίστιχο που αντιστοιχούσε στην κοπέλα στην οποία ανήκε και που ήταν σχετικό με το γάμο, τον αρραβώνα, τον έρωτα, το ταξίδι κ.λ.π.

Το χαριτωμένο αυτό έθιμο, οι ξεριζωμένοι γονείς μας το έφεραν από τις αλησμόνητες πατρίδες, εδώ στον ελλαδικό χώρο, στη Μητέρα Ελλάδα, μαζί με τη χριστιανική τους πίστη, τον πατριωτισμό, τις ωραίες τους συνήθειες, τα ήθη και έθιμά τους -πολύτιμη κληρονομιά - που αποδεικνύουν την αδιάσπαστη ενότητα του Ελληνισμού μέσα στους αιώνες.

Τα τραγούδια, οι χοροί, η ποντιακή λαλιά, τα λαϊκά όργανα, τα ήθη και έθιμα, δεν ήταν τίποτε άλλο παρά η ανάσα τους για τη συνέχεια της ζωής, η οποία εκεί στον Πόντο και κάτω από τον τούρκικο ζυγό ήταν ιδιαίτερα σκληρή, ήταν ένα αντιστάθμισμα στην αντιμετώπιση της τούρκικης βαρβαρότητας.

ΤΗ ΑΙΣΩΠΟΝΟΣ ΤΑ ΜΕΣΕΛΙΑ

Γράφει η εκπαιδευτικός Ελένη Πιπερίδου-Λαφαζάνη

1. Αετέντς και αλεπός

Κάποτε ένας αετέντς κ' ένας αλεπός επέασαν φιλιάν και για να μη χάται η φιλιά 'τουν επέραν την απόφασιν να γειτονεύ'νε.

Ο αετέντς επέταξεν υψηλά σ' έναν δέντρον κ' έχτ' σεν τη φωλέαν ατ' για να κωσσιζ' τα πουλιά τ'. Ο αλεπόν πα εσύρθεν καπ' εκέσ' σουμά τ', χαμελά κ' εγέννεσεν τ' αλεπόπα τ'.

Αμά έναν ημέραν που ο αλεπόν εξέβεν ν' αρεύ' φαίν, ο αετέντς κ' εΐγεν πιδέν να βουκούται. Γι ατατό εκατήβεν έρπαξεν τ' αλεπόπα κ' επέταξεν υψηλά... όπου εκαλόφαγαν όλ' εντάμαν οικογενειακά και βασιλιακά...

Άχαρον ο αλεπόν όντες εκλώστεν κ' εύρεν τ' οσπίτ'ν ατ' εύκαιρον έκλαψεν κ' εχάλασεν τον κόσμον. Εγροϊκ' σεν ντο φέντον. Κ' επειδή κ' επόρνευεν να εκδικίεται αλλέως, ερχίνεσεν τα κατάρας και τα φοβέρας.

Ο αφετέντς σημασίαν κ' εδώκεν σα λόγια τ'. Εκουρφεύτεν πως εκεί υψηλά που ευρίεται, σ' ουρανού την εγκάλιαν, κανείς κ' επορεί να εφτάνει ατόν κανείς και τίδεν κ' επορεί να ευτάει ατόν...

Ατότε ο αλεπόν έσκωσεν απελπισμένος τ' ομμάτια τ' σου ουρανό κ' επαρακάλεσεν το θεόν να ελέπ' τ' αδικίας που ίντανε και σα ζώα... και ανάλογα τον καθέναν να τιμωρά.

Κι αχά! κ' εδέβεν πολλά καιρός, έναν ημέραν κάποιιο χωρέτ' έφεναν αιίδι κρέατα σα καρβόνια. Ο αετέντς ετάλεψεν εκεί, έρπαξεν εΐναν σπλήναν κ' έτρεξεν ση φωλέαν ατ'.

Άμα ση σπλήναν απάν' έτον κολλημένον έναν πρώτον φύσεμαν όλα εκέσ' εδώκεν ατα άψιμον.

Τα πουλόπα που κ' είχαν ακόμα φτερά, εκάγαν κ' εκρεμίγαν ση ρίζαν τη δεντρού. Κι ο αλεπόν που επαραφύλαττεν, όρμηξεν κ' έφαεν ατα όλα και μάλιστα ψεμένα....

2. Αετέντς και κορώνα

Εΐνας αετέντς σΐπια, εκάθουτον απάν' σ' έναν καγιάν (βράχον), είδεν χαμελά να βόσκειται έναν αρνόπον και χωρίς να χαν' καιρόν εχυμίεν απάν' ατ', έρπαξεν ατο σα φοβερά τα νύχια τ' κ' επέταξεν υψηλά. Και κάποιος κορώνα που είδεν ατον, εθέλεσεν να ευτάει κι ατέ το ίδιον.

Φρα φρα εντώκεν τα φτερά τ'ς και μ' έναν φόραν ερούξεν απάν' σ' έναν κΐράρον. Αμά τα νύχια τ'ς εδελιάγαν σο πυκνόν το μαλλίν ατ' κ' εύρεν το μαύρον την πελιάν ατ'ς.

Και σΐπια ετσαπαλάευεν ν' αποδελιάεται, να κι ο τσοπάνον, τρέχ' να εγλυτών' τον κΐράρον ατ' κι αρπάζ' ατεν ας σ' ουράδ. Πιάν' κόφτ' τα νύχια τ'ς και το βράδον κλωβάλει ατέν σ' οσπίτ' για να παιζ' νε τα παιδιά τ'.

"ντο πουλίν έν' αούτο πατέρα;" εκείνος επέντεσεν: "Όσον ντ' εξέρω εγώ έν' κορώνα, αμά ατέ με τ' αχούλ'ν ατ'ς έν' αετέντς..."

Ακούτε την εκπομπή της Ε.Λ.Β.

στους 97,8 fm Ράδιο Αλεξάνδρεια

Κάθε Τετάρτη από 20.00 έως 22.00

με τον Μελέτη Σισμανίδη

Τηλ. εκπομπής 23330 27535

ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΤΟΡΟΝΤΟ -ΚΑΝΑΔΑ

Με μεγάλη χαρά η Ε.Λ.Β. ανταποκρίθηκε στην τιμή που της έγινε, να είναι ένας από τους συλλόγους που θα φιλοξενήσουν την αποστολή της Αδερφότητας Ποντίων Τορόντο "Παναγία Σουμελά". Οι ομογενείς πόντιοι από τον Καναδά στο ταξίδι τους στην Ελλάδα, περνώντας από την πρωτεύουσα, τη συμπρωτεύουσα και τις Σέρρες, επέλεξαν τη Βέροια ως την τελευταία πόλη της περιοδίας τους.

Χαρά μας και τιμή μας λοιπόν, που τους φιλοξενήσαμε. Οι πέντε ημέρες παραμονής τους στην πόλη μας, θα μείνουν χαραγμένες στην καρδιά και στο μυαλό όλων μας. Οι φιλοξενοούμενοι μας, είχαν την ευκαιρία, τόσο να έρθουν πολύ κοντά στον τρόπο ζωής των κατοίκων της περιοχής - αφού φιλοξενήθηκαν στα σπίτια των ανθρώπων της Λέσχης -όσο και να ξεναγηθούν σε μέρη αντιπροσωπευτικά της ποντιακής παράδοσης αλλά και του ευρύτερου πολιτισμού του νομού μας.

Το πρόγραμμα φιλοξενίας περιγράφεται παρακάτω με λίγα λόγια που δυστυχώς δεν είναι αρκετά για να περιγράψουν την αξέχαστη εμπειρία που έζησαν τα μέλη και των δυο συλλόγων.

Τρίτη 18/07/2006

Θερμή υποδοχή επιφύλαξαν οι άνθρωποι της Λέσχης στους αδερφούς ποντίους από τον Καναδά. Το καλωσόρισμα της αποστολής τους, έγινε στο κτίριο της Ε.Λ.Β. στο Πανόραμα Βέροιας. Κατόπιν, τακτοποιήθηκαν στα σπίτια των οικογενειών που τους φιλοξένησαν. Το απόγευμα, μετά από λίγες ώρες ξεκούρασης, επισκεφτήκαμε τη μονή του Αϊ - Γιώργη του Περιστερωτά στο Ροδοχώρι. Εκεί, ύστερα από μια περιεκτικότητα και σύντομη ενημέρωση για την ιστορία της μονής, ακολούθησε πλούσιο δείπνο, που μας παρέιχε η μονή και μουχαμπέτι. Τα παιδιά της Λέσχης με ταούλ, λύρα και τουλούμι έστησαν γλέντι που καταχάρηκαν όλοι οι παρευρισκόμενοι. Αργότερα, αφού επιστρέψαμε από το Ροδοχώρι, βγήκαμε μαζί -παρέα πλέον - για να γνωρίσουν τη νυχτερινή ζωή της Βέροιας.

Τετάρτη 19/07/2006.

Το πρωινό της Τετάρτης μας περίμεναν η πρόεδρος και η γραμματέας του Δ.Σ. της Ε.Λ.Νάουσας για ξενάγηση στα μέρη της Νάουσας. Περνώντας από τον τάφο της Κρίσης, τη σχολή του Αριστοτέλη και το μνημείο της Αράπισας, βρεθήκαμε στο λαογραφικό μουσείο της πόλης, όπου ενημερωθήκαμε για τις διάφορες εκφάνσεις της καθημερινής ζωής των Ναουσαίων παλιότερα. Στη συνέχεια, απολαύσαμε το γεύμα μας στο ειδικό αλσος του Αγίου Νικολάου. Κατά την επιστροφή μας, στη Νάουσα δεν παραλείψαμε να επισκεφθούμε ένα εργαστήριο κατασκευής ποντιακής λύρας, που μας υπέδειξαν οι άνθρωποι της Ε.Λ.Νάουσας. Λίγο πριν γυρίσουμε στη Βέροια για λίγες ώρες χαλάρωσης, επισκεφθήκαμε την Ιερά Μονή της Παναγίας Δοβρά. Το βράδυ φιλοξενηθήκαμε όλοι στο οικογενειακό κέντρο "Ακρίτας Παλλάς". Το εξαιρετικό φαγητό, το περίσσιο κέφι και πάνω απ'όλα η ποντιακή μας παράδοση μας κράτησαν παρέα μέχρι το πρωί στο γλέντι που στήθηκε.

Πέμπτη 20/07/2006

Ύστερα από μια μεγάλη βραδιά και συνεπώς από ένα δύσκολο πρωινό ξύπνημα, αποζημιωθήκαμε με την επίσκεψη μας στο μνημείο της Πλατείας Καπετανίδη. Μνημείο

μεγάλης σημασίας για τους Πόντιους, για το οποίο μας μίλησε ο κ. Γιάννης Μιχαηλίδης. Στη συνέχεια, επισκεφθήκαμε το Βήμα του Αποστόλου Παύλου, όπου ενημερωθήκαμε για τον ερχομό του Αποστόλου στη Βέροια από τον κ. Μελετιδίδη Γιάννη. Το πρωινό μας τελείωσε ευχάριστα με μια περιήγηση στους δρόμους της Βέροιας, για να γνωρίσουν από κοντά την όμορφη πόλη μας. Το απόγευμα αναχωρήσαμε για την Παναγία Σουμελά στην Καστανιά. Εκεί προσκύνησαν την Παναγία τη Σουμελιώτισσα και περιηγήθηκαν στους χώρους της μονής. Ενημερώθηκαν επίσης, για το Συναπάντημα ποντιακών νεολαίων που ξεκινούσε την ημέρα εκείνη και δειπνήσαν. Στα πλαίσια του Συναπαντήματος παρακολούθησαν την προβολή της ταινίας "Πολιτική Κουζίνα", μετά το τέλος της οποίας αναχώρησαν από τη Βέροια.

Παρασκευή 21/07/2006

Με μια πολύ ενδιαφέρουσα επίσκεψη ξεκίνησε η επόμενη μέρα. Το μουσείο της Βεργίνας, που επισκεφθήκαμε, χαρακτηρίστηκε από τους φιλοξενοούμενους μας, ως το σπουδαιότερο απ'όσα επισκεφθήκαν κατά την παραμονή τους στην Ελλάδα. Ακολούθησε μια βόλτα στην αγορά της Βέροιας και αρκετός χρόνος ξεκούρασης. Το απόγευμα συγκεντρώθηκαν στο κτίριο της Ε.Λ.Β. τα χορευτικά τμήματα των δυο συλλόγων για μια πρόβα από κοινού για την παρουσίαση του εθίμου του Κλήδονα. Έπειτα, ξεκίνησαν όλοι για την Παναγία Σουμελά, όπου, στα πλαίσια του Συναπαντήματος, παρουσιάστηκε η παράσταση για το έθιμο του Κλήδονα. Το τέλος της παράστασης που καταχειροκροτήθηκε, μας βρήκε όλους ικανοποιημένους από το αποτέλεσμα, ακόμα πιο δεμένους και πεπεισμένους πως οι

Πόντιοι σε όποιο μέρος κι αν κατοικούν παραμένουν ενωμένοι και προσπαθούν για τη διάδοση και τη συνέχιση της πολύτιμης πολιτισμικής κληρονομιάς τους. Ύστερα, δειπνήσαμε και συμμετείχαμε με πολύ χαρά στο γλέντι που στήθηκε από τους νέους του Συναπαντήματος. Πόντιοι νέοι από κάθε γωνιά της Ελλάδας και όχι μόνο, χόρευαν και τραγουδούσαν μέχρι το πρωί χαρίζοντας στους παρευρισκόμενους μια μοναδική και αξέχαστη εμπειρία. Ιδιαίτερα συγκινητική ήταν η στιγμή που το χορευτικό τμήμα της Αδερφότητας Ποντίων Τορόντο χόρευε μπροστά σε όλα τα παιδιά του Συναπαντήματος και ο πρόεδρος του Ιδρύματος κ. Τανιμανίδης Γεώργιος έδωσε τιμητικές διακρίσεις - αναμνηστικά της συμμετοχής τους σε όλα τα μέλη του χορευτικού τους.

Σάββατο 22/07/2006

Η τελευταία μέρα, ίσως ήταν η πιο συγκινησιακά φορτισμένη. Συγκεντρώθηκαν, οι φιλοξενοούμενοι αλλά και όσοι τους φιλοξένησαν για να αποχαιρετιστούν μεταξύ τους. Στο κτίριο της Λέσχης, ο πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Ζευγαρόπουλος Λάζαρος, ευχαρίστησε όλα τα μέλη της Αδερφότητας από το Τορόντο για την παρουσία τους και για την εμπειρία που μας χάρισαν. Ο πρόεδρος της Αδερφότητας Ποντίων Τορόντο, κ. Βασίλης Αρχιτεκτονίδης, ευχαρίστησε με τη σειρά του και κάλεσε επίσημα την Ε.Λ.Β. να επισκεφθεί το Τορόντο. Στη συνέχεια, ανταλλάχθηκαν αναμνηστικά μεταξύ των συλλόγων και δόθηκαν αναμνηστικά σε κάθε μέλος χωριστά για να θυμούνται την επίσκεψή τους στη Βέροια. Κατόπιν, ακολούθησε ένας δύσκολος αποχαιρετισμός και η υπόσχεση ότι θα βρεθούμε σύντομα όλοι μαζί, αυτή τη φορά στον Καναδά.

Έφυγαν λοιπόν έτσι, παίρνοντας το δύσκολο δρόμο του γυρισμού, αποχαιρετώντας και πάλι την Ελλάδα που τόσο αγαπούσαν. Από τη μεριά μας, αισθανόμαστε την ανάγκη να τους ευχαριστήσουμε δημόσια για τις στιγμές που ζήσαμε κοντά τους. Μας υπενθύμισαν, πόσο σημαντικά είναι τα απλά καθημερινά πράγματα που χαιρόνται οι κάτοικοι της Ελλάδας. Μας απέδειξαν πως

οι χιλιομετρικές αποστάσεις δεν είναι αυτές που ενώνουν ή χωρίζουν τους ανθρώπους. Τέλος, μας συγκίνησαν όλους με την ελληνικότητα τους, την πίστη τους στο Θεό, την αγάπη τους για την πατρίδα και την ευλάβεια και προσήλωση στην ποντιακή τους παράδοση.

Σας ευχαριστούμε - που αν και τόσο μακριά από τις πατρίδες σας - ζει μέσα σας η Ελλάδα μας.

Αξίζει να αναφέρουμε τους συντελεστές αυτής της επιτυχούς καθ'όλα φιλοξενίας, ξεκινώντας από την Ομοσπονδία Ποντίων Αμερικής - Καναδά και τον Αντιπρόεδρο της κ. Στ. Μιχαηλίδη, τον δικό μας άνθρωπο και στην κυριολεξία συμπατριώτη μας κ. Μιχ. Μουρατίδη, στον οποίο οφείλεται η όλη έμπνευση αυτού του τόσο σπουδαίου εγχειρήματος.

Ευχαριστούμε επίσης τον Ι. Μονή του ΑΓ. Γεωργίου του Περιστερωτά και το Δ.Σ. αυτής, τον Μητροπολίτη της Έδεσσας κ.κ. Ιωήλ, την Ε. Λ.Νάουσας και την Πρόεδρο κ. Ιακωβίδου Γενοβέφα, την Ι. Μονή της Παν. Δοβρά και τον Μητροπολίτη μας κ.κ. Παντελεήμονα, το "Ακρίτας Παλλάς" και τον κ. Στ. Σαββίδη, τους πρώην προέδρους της Ε.Λ.Β. κ. Γ. Μελετιδίδη και κ. Γ. Μιχαηλίδη, το Ι. Ι. Π. Σουμελά και τον πρόεδρο του κ. Γ. Τανιμανίδη, την οργανωτική επιτροπή του Συναπαντήματος νέων και τον Γ. Γραμματέα του Ιδρύματος Π. Σουμελά κ. Γ. Βιόπουλο, το Αρχ. Μουσείο Βεργίνας, το τουριστικό γραφείο του κ. Εμμανουηλίδη "Βεργίνα Travel", την Παμποντιακή Ομοσπονδία Ελλάδας και τον πρόεδρο της κ. Γ. Παρχαρίδη, τους συνοδούς της αποστολής κ. Λ. Σερασιδίου, Χρ. Γεωργούδη και Β. Καβζαλίδου, καθώς επίσης την πολυάριθμη ομάδα φιλοξενίας των μελών της Ε.Λ.Β.

"8^ο Συναπάντημα Νεολαίας Ποντιακών Σωματείων στην Παναγία Σουμελά θέατρα, προβολές, χορωδίες και εισηγήσεις για την Ιστορία και τον Πολιτισμό του Πόντου"

Τέλη Ιουλίου 2006 πραγματοποιήθηκε, στην Ιερά Μονή, το 8^ο "Συναπάντημα στην Παναγία Σουμελά της νεολαίας των ποντιακών σωματείων". Το Ίδρυμα και το Σωματείο "Παναγία Σουμελά" κάλεσαν με επιστολές και ανακοινώσεις στο τύπο των Αθηνών, της Θεσσαλονίκης και όλων των νομών της χώρας όλα ανεξαιρέτως τα ποντιακά σωματεία. Παραβρέθηκε η συντριπτική πλειοψηφία των ενεργών ποντιακών Σωματείων, νέες και νέοι του οργανωμένου ποντιακού χώρου ανέβηκαν και πάλι εφέτος στο Βέρμιο. Οι νέοι που διανυκτέρευαν στο φετινό συναπάντημα ήταν 500 και 150 που συμμετείχαν για μία μέρα χωρίς διανυκτέρευση.

Ο Πρόεδρος της "Παναγία Σουμελά" κ. Γεώργιος Τανιμανίδης και ο νέος Ηγούμενος της Μονής π. Σεραφείμ Ατματζίδης ευχαρίστησαν και καλωσόρισαν παιδιά και αναφέρθηκαν στη σημασία που αποδίδει η "Παναγία Σουμελά" να συνεχίσουν την κοινή προσπάθεια των σωματείων να διατηρηθούν ο λαϊκός πολιτισμός και η Μνήμη του Ιστορικού Πόντου.

Επισημαίνουμε ότι πλέον παγιώνεται και διευρύνεται η συμμετοχή των νέων της Διασποράς, που εγκαινιάστηκε από το 6ο Συναπάντημα. Ανάμεσα στα παιδιά βρέθηκαν δεκαπέντε νέοι από το σωματείο "Παναγία Σουμελά" Τορόντο του Καναδά καθώς και τρεις κοπέλες από την Ομοσπονδία των συλλόγων Ποντίων της Αυστραλίας. Παραβρέθηκαν επίσης ο κ. Τσεκερίδης, Πρόεδρος της Ομοσπονδίας των συλλόγων Ποντίων ΗΠΑ-Καναδά καθώς και ο κ. Ο. Γοροζίδης Πρόεδρος του Ιδρύματος "Παναγία Σουμελά" Σίδνεϊ της Αυστραλίας και πολλοί πρόεδροι και εκπρόσωποι ποντιακών Σωματείων.

Επίσης σημαντικό στοιχείο αποτέλεσε η συμμετοχή της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς του ΥΠΕΠΘ η οποία απέστειλε έντυπο υλικό που αφορά στις δραστηριότητες της στο χώρο της νεολαίας το οποίο διανεμήθηκε στις αποστολές των συλλόγων.

Πραγματοποιήθηκαν δύο εκδρομές. Μία ομάδα παιδιών επισκέφθηκε την έκθεση των κειμηλίων του Αγίου Όρους στη Θεσσαλονίκη και μια άλλη ομάδα επισκέφθηκε το Νομό Κοζάνης και ιδιαίτερα το θαυμάσιο Βελβεντό. Οι νέοι είχαν την τύχη να επισκεφθούν και μετά από ενέργειες του Δημάρχου κ. Μανώλη Στεργίου να ξαναγυρουν στο εξαιρετικό νέο Λαογραφικό Μουσείο της πόλης και να θαυμάσουν τους Καταράκτες και το Τουριστικό Πάρκο του Δήμου Βελβεντού.

Το πρόγραμμα της φετινής, τετραήμερης, διοργάνωσης ήταν ιδιαίτερα πλούσιο και ενδιαφέρον. Χρόνο με το χρόνο κατακτάται ένα υψηλότερο επίπεδο ποιότητας το οποίο ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των νέων.

Η Οργανωτική Επιτροπή επιλέγει κάθε χρονιά ενδιαφέρουσες εισηγήσεις για θέματα α' Χμης και Ιστορίας του Ποντιακού Ελληνισμού. Θεωρεί την παρουσία των νέων στο Συναπάντημα μια ευκαιρία να γνωρίσουν καταξιωμένους επιστήμονες, συγγραφείς και καλλιτέχνες που συμβάλλουν στην τεκμηρίωση, στην καταγραφή της Παράδοσης αλλά και προωθούν αιτήματα όπως αυτό της Διεθνούς Αναγνώρισης της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού. Το πρόγραμμα φέτος περιλάμβανε επτά εισηγήσεις, τις εξής :

Ο λαογράφος κ. Γιώργος Χατζηλευθερίου προλόγισε μια θαυμάσια ταινία της Ένωσης Ποντιακής Νεολαίας Αττικής (ΕΠΟ-ΝΑ) αφιερωμένη στους δύο θεματοφύλακες της ποντιακής μουσικής Γώγο Πετρίδη και Χρυσάνθο Θεοδωρίδη. Η ταινία αυτή είναι έργο του μέλους της ΕΠΟΝΑ Γιάννη Χατζηλευθερίου και περιλαμβάνει σπάνιες φωτογραφίες από τα οικογενειακά αρχεία των οικογενειών Πετρίδη και Θεοδωρίδη και άλλο υλικό που συγκέντρωσαν τα παιδιά της ΕΠΟΝΑ επενδυμένη με μουσική των δύο αείμνηστων καλλιτεχνών.

Ο ηθοποιός κ. Λάζος Τερζάς με μια θαυμάσια ομιλία κατόρθωσε να φέρει τους νέους του Συναπαντήματος κοντά στα μεγάλα έργα της λαϊκής μας παράδοσης. Η εισηγήσή του με θέμα "Δημιώδης ακριτική ποίηση του Πόντου, λόγιον έπος ο Βασιλειον ο Διγενής Ακρίτας" πλαισιώθηκε με προβολή αντίστοιχων αποσπασμάτων από θεατρικές παραστάσεις του κ. Τερζά, ενός καλλιτέχνη που έχει καταστήσει τη διατήρηση της θεατρικής παράδοσης των Ποντίων έργο ζωής.

Στην διατροφή των Ελλήνων στον Πόντο

αναφέρθηκε ο Αναπληρωτής Καθηγητής του Αριστοτέλειου Παν/μίου κ. Θωμάς Σαββίδης. Τα αγνά υλικά των φαγητών μας καθώς και η απλότητα της παρασκευής τους αποτελούν πολύτιμο στοιχείο ποιοτικής διατροφής ενώ ταυτόχρονα συνδέουν την καθημερινότητά μας με τις συνήθειες της Πατρίδας όπως τόνισε ο κ. Σαββίδης. Η διάλεξη του συνοδεύεται με εξαιρετικές διαφάνειες που περιλάμβαναν χάρτες, φωτογραφίες υλικών και παρασκευασμένων φαγητών. Στη συνέχεια και ως πρακτική άσκηση των όσων άκουσαν οι νέοι, τα παιδιά του Συλλόγου Ποντίων του Λευκώνα Ν. Σερρών μαγειρέψαν υπό την καθοδήγηση της κας Δόνας Στυριδωνίδου τον "τανωμένον σιουρβάν", ο οποίος συμπεριλήφθηκε στο μεσημεριανό φαγητό της ημέρας.

Ο κ. Δημήτριος Παπαδόπουλος, συγγραφέας, μέσα από την ιστορία των προσφύγων που εγκαταστάθηκαν στο Ωραιόκαστρο Θεσσαλονίκης ευαισθητοποίησε τους νέους για το πώς διατηρείται η συνείδηση της προσφυγικής μας καταγωγής ενώ ζούμε για τέσσερις πλέον γενιές μαζί με τους άλλους Συνέλληνες στην Ελλάδα.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον συγκέντρωσε η ομιλία του κ. Μιχάλη Χαραλαμπίδη με θέμα "Το Ποντιακό ως Ευρωπαϊκό Ζήτημα και οι αντιδράσεις της Τουρκίας στον ΟΗΕ". Ο κ. Χαραλαμπίδης αναφέρθηκε στην σημασία να αποτελέσει η 19η Μαΐου μια Ευρωπαϊκή Ημέρα των θυμάτων του Κεμαλισμού. Διότι, όπως ανέφερε ο Κεμαλισμός και ο Ναζισμός αποτελούν δύο ιδεολογίες του θανάτου. Επίσης καταδίκασε πολιτικές και πρόσωπα που την τελευταία δεκαετία προσπάθησαν να προσβάλουν την σημασία της 19ης Μαΐου. Χαρακτήρισε τα Συναπαντήματα στην Παναγία Σουμελά ως ένα νέο "Φρο-

ντιστήριο Τραπεζούντας" και δήλωσε πως είναι αντίθετος με όποιες διασπαστικές κινήσεις στο χώρο της νεολαίας των σωματείων. Πρότεινε την πραγματοποίηση ενός πανελληνίου συνεδρίου στο Ίδρυμα και την συνεργασία του Σωματείου "Παναγία Σουμελά" στο Βέρμιο αφού όπως υπογράμμισε η "Παναγία Σουμελά" συμβολίζει την πολιτική ενότητα των Ποντίων και ενώνει όλο τον ποντιακό Ελληνισμό μακράν των όποιων αντιπαράθεσων. Η θεματολογία του συνεδρίου αυτού θα ξεπερνά τις όποιες οργανωτικές αντιθέσεις και θα στοχεύει στην εξεύρεση λύσεων στα ουσιαστικά και μεγάλα θέματα που απασχολούν του Ποντίους ως αναπόσπαστο κομμάτι του Ελληνισμού.

Ο ηθοποιός κ. Παύλος Κοντογιαννίδης αναφέρθηκε στην αξία των ερασιτεχνικών θιάσων που προάγουν τόσο την θεατρική τέχνη αλλά ταυτόχρονα και την ποντιακή γλώσσα. Ο κ. Κοντογιαννίδης θύμισε την επιτυχία του έργου "ο Λαζάραγας", από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, το 1979 και κάλεσε την Πολιτεία να θεσπίσει στα κρατικά θέατρα μόνιμες ποντιακές σκηνές.

Ο κ. Μιχάλης Καλλιοντζίδης, με την εισηγήσή του "Ποντιακή μουσική, ποντιακοί ρυθμοί και χοροί" κατέδειξε τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να προσεγγίζουμε τα στοιχεία του Πολιτισμού μας. Τεκμηρίωσε την άποψη ότι δεν θα πρέπει να μας φοβίζει η πρόσκαιρη χρησιμοποίηση αυτών των στοιχείων από την κρατική πολιτική της Τουρκίας διότι είναι βαθιά ελληνικά αλλά και γιατί υπάρχουν στην Ελλάδα άξιοι καλλιτέχνες που εφόσον έχουν την βοήθεια της Πολιτείας μπορούν να αντικρούσουν κάθε έναν που θα επιθυμήσει να τα οικειοποιηθεί. Ο κ. Καλλιοντζίδης είναι εκτός από επιφανή λυράρη και ένας από σημαντικότερους δασκάλους της παραδοσιακής μας μουσικής αφού διδάσκει στο ΤΕΙ Άρτας καθώς επίσης και σε πολλές σχολές σε όλη τη χώρα.

Το πρόγραμμα περιελάμβανε επίσης και πολιτιστικές εκδηλώσεις με τις οποίες η Οργανωτική Επιτροπή των Νέων και το ΔΣ της "Παναγία Σουμελά" επιθυμούν να δώσουν στα παιδιά την ευκαιρία να γνωρίσουν την καλλιτεχνική δημιουργία που στηρίζεται στην ποντιακή παράδοση.

Έτσι λοιπόν προβλήθηκε η ταινία "μηχανοκίνητη μαριονέτα" των 3ου ΤΕΕ Σταυρούπολης και 4ου ΤΕΕ Εύοσμου η οποία παρουσιάζει ένα εκπαιδευτικό έργο μαθητών της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης που συνδέει τη σχολική ζωή με την ιστορία του ποντιακού ελληνισμού. Οι εκπαιδευτικοί κ. Στέλλα Μόραλη Βρεφονηπιοκόμος και ο κ. Δημήτρης Θεός Ηλεκτρολόγος Μηχανικός κατασκεύασαν με τους μαθητές τους έναν πόντιο χορευτή (μαριονέτα) η οποία κινείται με ηλεκτρονικό σύστημα. Η ταινία διαμορφώθηκε ειδικά για τις ανάγκες του Συναπαντήματος από τους μαθητές του 5ου ΤΕΕ Σταυρούπολης με τις οδηγίες του κ. Όμηρου Χαραλαμπίδη Ηλεκτρονικού.

Τον "κλήδονα" ένα λαϊκό έθιμο των Ποντίων και τα λαϊκά δρώμενα που συνδέονται με τη γιορτή του Αι-Γιάννη τον Ιούνιο, αναπαράστησαν τα παιδιά του χορευτικού και του Τμήματος Νεολαίας της Ευξείνου Λέσχης της Βέροιας. Εδώ οφείλουμε να επιστημόσουμε το πλούσιο και διαχρονικό έργο του κ. Βασιλή Ασβεστά στο χορευτικό

συνέχεια στη σελ. 8

"8° Συναπάντημα Νεολαίας Ποντιακών Σωματείων στην Παναγία Σουμελά θέατρα, προβολές, χορωδίες και εισηγήσεις για την Ιστορία και τον Πολτισμό του Πόντου"

συνέχεια από τη σελ. 7

της Βέροιας. Στην παράσταση αυτή εντάχθηκε και το χορευτικό τμήμα του συλλόγου "Παναγία Σουμελά" Τορόντο του Καναδά, που χειροκροτήθηκε ιδιαίτερα. Η αποστολή από τον Καναδά φιλοξενούνταν από την Εύξεινο Λέσχη και συμμετείχε μαζί με τα υπόλοιπα παιδιά της Βέροιας στο Συναπάντημα. Πριν την παράσταση αναγνώσθηκε από την κα. Μαρία Τσουβελεκίδου ένα σύντομο ιστορικό των πρώτων προσπαθειών του Τμήματος Νεολαίας που σε συνεργασία με το Ίδρυμα "Παναγία Σουμελά" και τον τότε Ηγούμενο και σήμερα Μητροπολίτη Δράμας κκ. Παύλου αποτέλεσαν τους προδρόμους των Συναπαντημάτων.

Ο δραστήριος Πολιτιστικός Σύλλογος Ποντίων Ωραιοκάστρου και Φίλων

παρουσίασε το έργο των Μ. Κυνηγόπουλου και Η. Κοκοζίδη "το νερόν εσέβεν σ' αυλακ" σε σκηνοθεσία του κ. Γιάννη Γεωργιάδη. Η κωμωδία αυτή χάρισε άφθονο γέλιο στους νέους και στο τέλος της παράστασης οι ερασιτέχνες ηθοποιοί του Ωραιοκάστρου καταχειροκροτήθηκαν. Το ποικίλο έργο του Συλλόγου του Ωραιοκάστρου είναι γνωστό σε όλη την Ελλάδα διότι διαθέτει χορευτικά τμήματα, θίασο, θαυμάσια χορωδία και εκδίδει περιοδικό με τίτλο "Όραμα", ένα έντυπο που ξεχωρίζει ανάμεσα στα άλλα του ποντιακού χώρου.

Φέτος εντάχθηκε για πρώτη φορά στο πρόγραμμα και χορωδία, ήταν η χορωδία της Στέγης Ποντίων Αμυνταίου και Περιχώρων. Οι χορωδοί υπό τη διεύθυνση του χοράρχη και λυράρη κ. Κώστα Παναγιωτίδη ερμήνευσαν με απόλυτα παραδοσιακό τρόπο τραγούδια του Πόντου και άφησαν τις καλύτερες εντυπώσεις. Η Στέγη Ποντίων του Αμυνταίου είναι ένας από τους συλλόγους που στηρίζουν δια-

χρονικά τα "Συναπαντήματα" και συμμετέχουν σε αυτά από την πρώτη διοργάνωση.

Την Κυριακή, τελευταία ημέρα, οι νέοι εκκλησιάστηκαν και κατέθεσαν στεφάνι, υπό τους ήχους της λύρας, στο Μνημείο της Γενοκτονίας που είναι έργο του σημαντικότερου Πόντιου γλύπτη Εύθυμη Καλεβρά και στο οποίο έχουν ενταφιαστεί από το 1999, από τον Μακαριώτατο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κκ Χριστόδουλο, τα οστά του αντάρτη και ήρωα της Σαντάς του Πόντου Κουρτίδη.

Τα θέματα που θίχτηκαν και

οι απόψεις των νέων καταγράφηκαν σε ψήφισμα, το οποίο παρουσίασε ο νεολαίος Δαμιανός Νικολαΐδης, από τις Συκιές Θεσσαλονίκης. Τα βασικά του σημεία είναι:

να οριστεί η 19η Μαΐου ως Ευρωπαϊκή ημέρα Μνήμης των θυμάτων του Κεμαλισμού διότι η ιδεολογία αυτή έστειλε στο θάνατο τους Έλληνες, τους Αρμένιους και άλλους λαούς της Μικρασίας

η καταδίκη των όποιων κινήσεων οδηγούν σε τεχνητή διάσπαση την οργανωμένη ποντιακή νεολαία και πολιτικών επιθυμούν να αλλοιώσουν και να ακυρώσουν την σημασία της 19ης Μαΐου

η ολόπλευρη στήριξη και συμπαράσταση στο έργο, τους στόχους και τον τρόπο διοίκησης και λειτουργίας του Ιδρύματος "Παναγία Σουμελά" και τέλος

να λειτουργούν στα κρατικά θέατρα της χώρας μόνιμες σκηνές ποντιακού θεάτρου

Οι εκπρόσωποι των σωματείων μας αποφάσισαν ομόφωνα να το δημοσιεύσουν διότι αποτελεί μήνυμα κοινού αγώνα όλων των νέων για τη διατήρηση της παράδοσης

και των αιτημάτων των Ποντίων. Τέλος, όπως σε κάθε "Συναπάντημα", οι νεολαίοι συγκρότησαν την νέα Οργανωτική Επιτροπή, η οποία θα αναλάβει να διαμορφώσει και να εισηγηθεί στο Διοικητικό Συμβούλιο της "Παναγίας Σουμελά" το πρόγραμμα του ένατου (9ου) Συναπαντήματος το 2007.

'Εφυγε κι ο Παύλος Κοτανίδης! Η "παλιά φρουρά" σιγά-σιγά αραιώνει!...

Επειδή έτυχε να τον γνωρίσω από κοντά στην Αθήνα, στου Ζωγράφου, όπου κατοικούσε, και να νοιώσω την ποντιολατρεία του, αισθάνομαι την ανάγκη να γράψω μερικές γραμμές, τώρα που έφυγε από τη ζωή, πρόσφατα (7-7-2006).

Πρόκειται για τον Παύλο Κοτανίδη, πατέρα του γνωστού ηθοποιού Γιώργο Κοτανίδη!

Ο αιμνηστος Παύλος, που απεβίωσε εις ηλικία 91 ετών, γεννήθηκε στο Κακαούρι του Κάρς της Ρωσίας και κατόπιν από την Αργυρούπολη του Πόντου. Εν ζωή, ήταν Διοικητικός Υπάλληλος δικαστηρίων στη Θεσσαλονίκη.

Όταν συνταξιοδοτήθηκε ήλθε κι εγκαταστάθηκε μετά της οικογενείας του μόνιμα στην Αθήνα (Ζωγράφου), και τότε άρχισε να καταγίνεται με κάτι πολύ σπουδαίο και πρωτότυπο: Μετέφερε από την Αρχαία Γλώσσα στην ποντιακή διάλεκτο 5 κωμωδίες του Αριστοφάνη (σημ. μάλιστα η "ΕΙΡΗΝΗ" παίχτηκε από την "ΝΕΑ ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΣΚΗΝΗ" του Λάζου Τερζά το 1984 στο πλαίσιο των εκδηλώσεων "ΑΘΗΝΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ", την "ΑΝΤΙΓΟΝΗ" και τον "ΟΙΚΙΠΟΔΑ" του Σοφοκλή και την "ΑΚΛΗΣΤΗ" του Ευριπίδη!

Αλλά το κορυφαίο, το τιτάριο έργο του ήταν η "ΟΔΥΣΣΕΙΑ" του Ομήρου, που κυκλοφόρησε πρόσπερι απ' τον "ΚΑΚΤΟ"!

Αυτό το έργο, ήταν έργο ζωής του αιμνηστου Παύλου κι όταν τον πρωτογνώρισα μου το παρουσίασε με πολύ

καμάρι, ατύπωτο ακόμη. Όσπου, αξιόθηκε, πριν κλείσει για πάντα τα μάτια, να το δει τυπωμένο και παρουσιασμένο τιμητικά που τους συμπατριώτες του. Δεν γνωρίζω αν το έργο αυτό προβλήθηκε στην Ακαδημία Αθηνών προς βράβευση, διότι, όντως, είναι μια πολλή-πολλή σημαντική εργασία, που σ' αυτήν αφωσιώθηκε με πίστη και αγάπη επί μια πενταετία! Νομίζω ότι, παρόμοια μετάφραση, κανείς άλλος Νεοέλληνας, στην δική του ντοπολαλιά, δεν αποτόλμησε! Κι όμως ο Παύλος Κοτανίδης πραγματοποίησε αυτόν τον μεταφραστικό άθλο!

Συνεπώς, χάθηκε ένας σημαντικότερος πόντιος Διανοητής, που με την πένα του αγωνιζόταν κι αυτός (με τον τρόπο του) για τον Πόντο μας!

Ο Παύλος Κοτανίδης, που γεννήθηκε στο Κάρς, αναστήθηκε στην Δράμα και αποκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη, ήταν μοιραίο να ταφεί στο Νεκροταφείο του Ζωγράφου, διότι τα παιδιά του έμεναν (και μένουν πάντα) στην Αθήνα!

Δυστυχώς ο κύκλος της ζωής του έκλεισε! Κι οι δικοί του έχασαν τον άνθρωπό τους, αλλά και ο ποντιακός κόσμος έχασε έναν υποδειγματικό ποντιολάτρη!

Τώρα τι άλλο μένει, παρά να ευχηθούμε η μνήμη του να είναι αιώνια!

Γεια σου, Παύλο!...

Ανδρέας Ελ. Ταταρίδης
Ζάκυνθος

Η Ρωμανία
κί' αν επέρασε
ανθεί και
φέρει κί' άλλο